

ASIA Viivytys valitusasiakirjojen toimittamisessa hovioikeudelle**ASIAN VIREILLETULO**

Turun hovioikeus on 31.12.2018 tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulla ilmoituksellaan saattanut oikeuskanslerin tietoon, että valitusasiakirjojen toimittaminen kärjäoikeudesta hovioikeudelle oli viipynyt kärjäoikeuden tuomioillaan 20.10.2017 ja 28.3.2018 ratkaisemassa asiassa. Hovioikeudesta saadun tiedon mukaan asian asiakirjat olivat saapuneet hovioikeuteen 21.12.2018.

Hovioikeuden ilmoitukseen oli liitetty puheenjohtajana asiassa toimineen kärjäoikeuden kärjätuomarin sähköpostitse hovioikeuden kirjaajalle antama vastaus valitusasiakirjojen viipymistä koskeneeseen tiedusteluun. Siinä kärjätuomari oli ilmoittanut, että asiakirjat oli toimitettu ”hovioikeuteen äärimmäisen viivytyksettömästi sen jälkeen, kun ne oli eräästä oikeustalossa sijaitsevasta kaapista löydetty”.

ASIASTA SAATU SELVITYS

Kärjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut kärjäoikeuden kärjätuomari on antanut asiasta selvityksen ja kärjäoikeuden laamanni lausuntonsa. Asiaa ratkaistessani käytettävissäni ovat lisäksi olleet hovioikeuden tiedoksi lähettämät hovioikeuden kirjaamon ja mainitun kärjätuomarin väliset asiaa koskevat sähköpostiviestit sekä hovioikeudesta hankitut kärjäoikeuden asiassa antamat tuomiot.

Mainituista sähköpostiviesteistä ilmenee, että kärjäoikeuden asiassa antamia tuomioita koskevat valitukset olivat saapuneet kärjäoikeuteen 24.10.2017, 3.11.2017 ja 10.4.2018. Valitusasiakirjat olivat edellä kerrotuin tavoin saapuneet hovioikeuteen vasta 21.12.2018.

Kärjätuomari on kertonut selvityksessään, että valitusasiakirjojen kärjäoikeuteen saapumiseen ja kärjäoikeudesta hovioikeuteen toimittamiseen liittyvät tehtävät suoritetaan kärjäoikeudessa siten, että kyseiset asiakirjat pidetään erillään muista asiakirjoista ja säilytetään kärjätuomarin työparina toimivan kärjäsihteerin hallussa valitus- ja vastavalitusajan, jonka päätyttyä kärjäsihtööri itsenäisesti työskennellen järjestää asiakirjat hovioikeuden edellyttämällä

tavalla ja lähettää ne hovioikeuteen. Käräjätuomarin mukaan käsillä olevassa tapauksessa eivät esimiehet eivätkä työtoverit olleet havainneet käräjäoikeuden työntekijän työkyvyssä vähitellen tapahtunutta muutosta, joka loppuvuonna 2018 oli johtanut selvitystä 15.2.2019 annettaessa edelleen jatkuneeseen sairauslomaan. Käräjätuomarin mukaan, kun mitään asiakirjojen kulkuun liittyvistä toimintahäiriöistä varoittavia tai hälyttäviä merkkejä ei ollut havaittavissa, ei työtehtävien asianmukaisen suorittamisen erityistä kontrollointia ollut pidetty tarpeellisena. Käräjätuomarin ilmoittaman mukaan hovioikeus oli todennut asiassa 17.1.2019 antamissaan kahdessa päätöksessä, että käräjäoikeuden tuomioista tehdyille valituksille ei myönnetty jatkokäsittelylupaa.

Käräjäoikeuden laamanni on todennut lausunnossaan, että asiaa koskevan selvityspyyntöni saapumisen jälkeen on valitusasiakirjojen toimittamista koskevat ohjeet käsitelty käräjäoikeuden johtoryhmän kokouksessa ja että lisäksi voimassa olevan ohjeistuksen toteutumista on selvitetty tuomareilta osastokohtaisesti. Osastokohtaisen selvitystyön ja käräjäoikeuden johtoryhmässä käydyn keskustelun perusteella valitusasiakirjojen toimittamista käräjäoikeuteen ja käräjäoikeudesta hovioikeuteen koskevat ohjeet ja menettelytapa ovat laamannin mukaan selkeät ja vakiintuneet. Johtoryhmä oli kuitenkin päättänyt muistuttaa vielä erikseen käräjätuomareita ja -sihteereitä valitusasiakirjojen viivästyksittömän hovioikeudelle toimittamisen tärkeydestä.

Käräjäoikeudessa käräjäsihteeri seuraa asian ratkaisun antamisen jälkeen, ilmoitetaanko ratkaisuun tyytymättömyyttä, ja asian käsittelystä vastannut puheenjohtaja päättää tyytymättömyyden ilmoituksen hyväksymisestä. Kerrotun jälkeen käräjäsihteeri seuraa valitusmääräaikaa ja valituksen saapumista sen kuluessa ja sen jälkeen vastavalitusmääräajan kulumista ja vastavalituksen saapumista. Asian asiakirjat ovat asian ratkaisemisen jälkeen käräjäsihteerin hallussa muista asiakirjoista erotettuina ja kerrottu määräaikaisten seuranta sekä valitus- ja vastavalitusasiakirjojen liittäminen hovioikeudelle toimitettavaan asiakirjavihkoon on koko ajan keskitettynä käräjäsihteerille. Asiaan ei valitus- ja vastavalitusajana normaalisti liity puheenjohtajan toimenpiteitä edellyttäviä vaiheita, eikä asiakirjojen järjestämiseen hovioikeudelle lähetettäväksi liity käräjätuomarin päätöksentekoa.

Laamanni ilmoitti lausunnossaan hänen ja käräjäoikeuden johtoryhmän tuomareiden yhteisenä näkemyksenä, että käräjäoikeudessa käytössä oleva kaikkien tuomareiden ja sihteereiden tiedossa oleva järjestelmä on toimiva ja mahdollistaa laissa edellytetyn valitusasiakirjojen toimittamisen hovioikeuteen viivästyksittä ja hovioikeuden edellyttämällä tavalla. Valitusasiakirjojen siirtäminen säilytettäväksi tuomareille samoin kuin valitus- ja vastavalitusmääräaikaisten seurantaan sekä asiakirjojen kirjaamiseen ja ohjaamiseen liitettäväksi oikeisiin asiakirjoihin liittyvien tehtävien siirtäminen osaksikaan tuomareiden tehtäväksi aiheuttaisi laamannin mukaan tarpeettomia työvaiheita ja lisäisi ennestäänkin kuormitettujen tuomarien työmäärää sinänsä rutiiniluontoisilla tehtävillä, mikä pahimmillaan saattaisi johtaa vaaraan, että valitusasiakirjoihin liittyvät tehtävät ja asiakirjojen toimittaminen hovioikeuteen viivästyisivät tuomareiden työruuhkan ja muiden työtehtävien vuoksi. Edelleen laamannin mukaan käräjäoikeuden ratkaisuihin liittyvien tyytymättömyysilmoitusten ja valitus- ja vastavalitusmääräaikaisten seuraaminen, valitus- ja vastavalitusasiakirjojen kirjaaminen ja liittäminen asiakirjavihkoon sekä asiakirjojen järjestäminen hovioikeuden edellyttämään järjestykseen ja toimittaminen hovioikeuteen ovat käräjäsihteerille kuuluvaa ammattityötä, jonka asianmukaiseen suorittamiseen käräjätuomarin tulee voida luottaa.

Laamannin mukaan syynä valitusasiakirjojen toimittamisen viivästymiseen asiassa on aivan ilmeisesti ollut työntekijän vähittäinen sairastuminen, jota työyhteisössä ei ollut havaittu. Kysymyksessä on hänen mukaansa ollut valitettava yksittäinen tapahtuma, johon johtaneet syyt

eivät olleet olleet työyhteisössä havaittavissa. Laamannin ilmoittaman mukaan käräjäoikeudessa on ryhdytty henkilökunnan työssä jaksamista edistäviin toimiin.

RATKAISU

Arviointi

Oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentin mukaan käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on käräjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen.

Käräjäoikeus on kysymyksessä olevassa rikosasiassa laiminlyönyt lähettää hovioikeudelle osoitetut valitukset mainitussa lainkohdassa edellytetyin tavoin viipymättä. Viivästyksen asiassa ovat olleet huomattavia. Laiminlyönnit ovat vaarantaneet asian asianosaisten perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeuden saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa ilman aiheutonta viivytystä. Laiminlyönnistä heille tosiasiallisesti aiheutunutta haittaa on asiassa vähentänyt se, että Turun hovioikeus oli valitusasiakirjojen saavuttua käsitellyt valitusasian hyvin joutuisasti.

Toimenpiteet

Ottaen huomioon käräjäoikeuden selvityksessään viivästyksen syystä ja toimenpiteistään vastaavanlaisten laiminlyöntien ehkäisemiseksi kertoman sekä sen, että kyse käytettävissäni olevan selvityksen perusteella on ollut yksittäistapauksesta, ei asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin kuin että kiinnitän käräjäoikeuden huomiota vastaisen varalle laissa säädettyyn velvollisuuteen toimittaa valitusasiakirjat hovioikeudelle viipymättä.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle Turun hovioikeudelle.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Kansliapäällikkö

Petri Martikainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
